

Het Straatnamen-abc

Rechterstraat

Tussen Brederodeweg en Stationsstraat

Van veel Brabantse dorpen mogen we stellen dat een aantal straten al in de Middeleeuwen voorkomt. Het gaat daarbij niet alleen om de loop van de straat, maar soms ook om de naam.

Al deze verbindingen zijn dan nog zandwegen. In Boxtel Binnen ligt een van de oudste verharde wegen van Brabant. Het gaat om de huidige Rechterstraat, die in het verleden ook wel wordt aangeduid als de Straat, Langstraat, Steenweg en Rechte Straat. De benaming Steenweg duidt erop dat deze weg met stenen was verhard. De Rechterstraat is van oorsprong een houten weg met een soort knuppelbrug. De drassige gesteldheid van de doorgaande weg tussen de twee belangrijkste bruggen van Boxtel maakt een bestrating in de 15de eeuw noodzakelijk. In 1465 wordt voor het eerst bij een huis gesproken van de ligging aan de Steenweg.

De Rechterstraat maakt dan deel uit van een oude verbinding van een weg enerzijds van Oirschot via Lennisheuvel en Breukelen naar Boxtel en anderzijds van Boxtel via Onrode over de Hoogstraat naar Sint- Oedenrode. De Rechterstraat is de naam voor het gebied tussen de Zwaansebrug en de Molentjesbrug. Het is vermoedelijk het oudste gedeelte van de dorpskern, die al in de Vroege-Middeleeuwen als weg bestaan moet hebben. In 1397 is sprake van huizen te Boxtel *aen die Strate*, waarmee dan de Rechterstraat wordt bedoeld. Aan de Breukelense kant van de Dommel, dat soms Boxtel Buiten wordt genoemd, wordt de weg aangeduid als Heerstraat, Met een Heerstraat wordt een doorgaande weg aangeduid, die gebruikt wordt door legers. De historisch-geograaf Karel Leenders meent dat de Rechterstraat dwars door de Borchakker is aangelegd en dat de weg oorspronkelijk onbebouwd was.

Opvallend is dat de percelen van de huizen aan de Rechterstraat, ter hoogte van de Markt, doorliepen tot aan het zogenaamde Binnen Dommeltje of Dorpsgraaf. Vaak hoorde het gedeelte tussen de Rechterstraat en het Binnen Dommeltje bij het huis aan de andere zijde van de Rechterstraat. Dit kan erop wijzen dat de bebouwing aan de zijde tussen de Rechterstraat en het Binnen Dommeltje pas van latere tijd dateert. Met latere tijd bedoelen we hier in ieder geval eind 15^e eeuw. In 1479 ligt er een huis nabij de Smalle Vonder (aan de Rozemarijnstraat) dat grenst aan *dwater dat lans doer Boxtel loept vloeyende vuter Dommelen*.

Het stratenpatroon van Boxtel Binnen bestaat al zeker in de 14de eeuw. In die tijd lopen er al wegen naar de kerk, de Markt en kasteel Stapelen. De naam Kruisstraat, als verbinding van de Markt of Strijpt naar de Rechterstraat wordt in 1488 omschreven als *de Cruijsstrate daermen tStapelenwaerts gaet*.

Een gedeelte van de huidige Rechterstraat heet tot 1937 Nieuwstraat. Als eind jaren 30 van de vorige eeuw, de huidige Brederodeweg wordt aangelegd, ook wel 'de nieuwe weg' genoemd, wordt het gedeelte tussen de Brederodeweg en de afslag naar de Fellenoord bij de Rechterstraat getrokken. Als de Nieuwstraat in 1967 geheel opnieuw wordt gebouwd, wordt de naam veranderd in Nieuwe Nieuwstraat.

En de Rechterstraat?

Die is door deze verandering niet meer recht; er zit nu een bocht in.

Bron: Baanderheren, boeren en burgers van Jean Coenen

Christ van Eekelen, Heemkunde Boxtel